

Εὐελπιστῶ ὅτι ὁ τέταρτος καὶ πέμπτος σοφὸς Lenormant θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ μέλλον νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ καὶ ὅτι εἷς τῶν ἀπογόνων θὰ γίνῃ δευτὸς εἰς τὸ ἄλσος τῆς Ἀκαδημείας τοῦ Πλάτωνος, ἐκεῖ πλησίον τοῦ ἱεροῦ λόφου, ὅπου ὁ Ch. Lenormant ἐξήτησε μόνος του νὰ διανύσῃ τὸν αἰώνιον ὕπνον του.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καταθέτει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα συγγράμματα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.—Περὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀξιώματος τοῦ λαμπαδαρίου, ἐπὶ Κ. Μ. Ράλλη.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ λαμπαδαρίου I. δηλοῦται καὶ διὰ τῶν ὄρων λαμπαδιφόρου¹ ἢ κηροφόρου².

II. Ἐδίδοτο ἐν τισιν ἐκκλησίαις συνήθως εἰς δύο³.

III. Καταλέγεται ὑπὸ τινων καταλόγων ὀφφικίων μετὰ τὸν διδάσκαλον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πρὸ τοῦ ἀρχιδιακόνου⁴, ὑπ' ἄλλων δ' ἐν τῷ εὐωνύμῳ χορῷ τῇ τάξει πέμπτον καὶ δέκατον⁵, ὑπ' ἄλλων δὲ δέκατον ἔνατον⁶, ὑπ' ἄλλων δὲ εἰκοστὸν⁷ καὶ ὑπ' ἄλλων εἰκοστὸν δεύτερον⁸.

IV. Ἐδίδοτο συνήθως λαϊκοῖς.

V. Ἀπαντᾷ οὐ μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως⁹ ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις

* Ἐξήγησις συντετμημένων λέξεων:

II. E. — Πατριαρχικά ἔγγραφα ἐκδοθέντα ὑπὸ Κ. Δελικάνη.

Συντ. — Σύνταγμα ἱερῶν κανόνων ἔκδ. Γ. Α. Ράλλη καὶ Μ. Ποτλῆ.

¹ Ὅρα *τακικὸν* ἦτοι ἀρχιερατικὸν εὐχολόγιον τῆς ἐπισκοπῆς Καρπασέων καὶ Ἀμμοχώστου ἐν *Ἐκκλησιαστικῷ Κήρῳ*, 3, 1913, σ. 85.

² Αὐτ. σ. 84-85, καὶ *Εὐχολόγιον*, ἔκδ. Γοάρου, σ. 198.

³ Ὅρα τάξιν τῶν ὀφφικίων τῆς Μεγ. ἐκκλησίας ἐν *Συντ.*, 5, σ. 539.

⁴ Οὕτως ὑπὸ τοῦ καταλόγου ὀφφικίων τοῦ ἐν *Συντ.* 5 σ. 539.

⁵ Οὕτως ὑπὸ τοῦ ἐν *Εὐχολογίῳ* ἔκδ. Γοάρου πρώτου καταλόγου.

⁶ Οὕτως ὑπὸ τοῦ *Commentar. in Codin. Curopalat. cap. I.*, ἔκδ. Βόννης, σ. 117.

⁷ Οὕτως ὑπὸ τοῦ Μ. *Εὐχολογίου* καὶ ὑπὸ τοῦ καταλόγου τοῦ ἐν *Συντ.*, 5, σ. 538 ἐν ὑποσημειώσει.

⁸ Ὅρα κατάλογον ὀφφικίων ἐν Ἀρχεῖῳ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἔκδ. Γεδεών, 1, 1911, σ. 111.

⁹ Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως λαμπαδάριος ἦν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀλώσεως Μανουὴλ ὁ Χρυσάφης, ὁ ἄλλως δοῦξ Χρυσολωρᾶς Χρυσάφης ὁ πρεσβύτερος ὀνομαζόμενος. Οὗτος ὑπῆρξε λαμπαδάριος τῆς Μεγ. ἐκκλησίας ἐπὶ Κωνσταντίνου ΙΑ' τοῦ Παλαιολόγου. Ὅρα ἐν *Καινῇ Λιδαρχῇ*, 2, σ. 195, σημ. 1.

ἐκκλησίαις, ὡς ἐν τῇ τῆς Χίου¹, Μετρῶν καὶ Ἀθύρας², Σερρών³, Ἱεροσολύμων⁴.

VI. Τοῖς λαμπαδαρίοις προσῆκε· Α' τὸ καθαρίζειν τὰς λαμπάδας ἐν τῷ ναῷ⁵, Β' τὸ φέρειν ἕκαστον αὐτῶν τῇ ἰδίᾳ ἐβδομάδι τὴν λαμπάδα πρὸ τοῦ ἀρχιερέως⁶. Ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰς τὸ ἐρώτημα γ' τοῦ πατριάρχου Μοσχοβίας μεγάλης τε καὶ μικρᾶς Ρωσίας Νίκωνος ἀπόκρισιν τοῦ πατριάρχου Παΐσιου τοῦ Α'⁷ λαμπαδάριος ἐστὶν οὐχὶ ὁ καλῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν λαμπαδοφορῶν τὸν ἀρχιερέα, διότι τοῦτο προσῆκε τῷ *πριμικηρίῳ τῶν εὐταξιῶν*, ἀλλ' ὁ πρῶτος ψάλτης τοῦ χοροῦ, οὕτω καλούμενος, διότι ἐβάσταζεν ἀγγεῖον χρησιμεῦον εἰς τὰ ἅγια μετὰ ἀνημμένης λαμπάδος κεχρυσωμένης, τὸ καλούμενον *διβάμβουλον*⁸. Γ' Τὸ ἐστὶν ὅτε ὑπογράφειν ὑπὸ τὴν ιδιότητα μάρτυ-
Μνεῖα τοῦ λαμπαδαρίου Δανιὴλ γίνεταί ἐν τῇ τοῦ ιθ' αἰῶνος κώδικι τῆς μονῆς Προυσοῦ ἀριθ. 35 (ἕρα κατάλογον τῶν ἱερῶν κωδίκων τῆς ἱερᾶς μονῆς Προυσοῦ ἐν *Νέῳ Ἑλληνομνήμονι*, 10, σ. 310 καὶ 311). Ὁ λαμπαδάριος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος ὑπῆρξε διδάσκαλος ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου τοῦ Β' ἱδρυθείσῃ κατὰ τὸ ἔτος 1776 ἐν τῇ πατριαρχείῳ μουσικῇ σχολῇ. Λαμπαδάριος ὑπῆρξεν ἀρχομένου τοῦ ιθ' αἰῶνος ὁ ἐν ἔτει 1822 τελευτήσας πρωτοψάλτης Γρηγόριος, ὑπερμεσοῦντος δὲ τοῦ ιθ' αἰῶνος Ἰωάννης ὁ ἐκ Νεοχωρίου τοῦ Βοσπόρου καὶ ὁ Στέφανος (ΓΕΛΕΩΝ, Χρονικά, ἀρ. 213 - 215), λήγγοντος δὲ τοῦ ιθ' αἰῶνος καὶ ἀρχομένου τοῦ κ' ὁ Ἀριστείδης Νικολαΐδης. Ὅρα Ἑκκλησιαστικὴ Ἀλήθειαν, ἔτ. 36, 1915, σ. 208.

¹ Ὅρα ἐν Τουρκογραφίᾳ, βιβλ. 3, ἐπιστ. 1, σ. 217.

² Αὐτ. βιβλ. 4, ἐπιστ. 8, σ. 292.

³ Ὅρα κώδικα τῆς μητροπόλεως Σερρών ἀριθ. 1, σ. 22 ἐν ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Αἱ Σέρραι κλπ. ἐν *Byzantinische Zeitschrift*, 3, σ. 281.

⁴ Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἱεροσολύμων ἀπενεμήθη ἀρχομένου τοῦ Ἰανουαρίου 1912 τὸ ὄφφικιον τοῦ λαμπαδαρίου τοῦ ἀγιωτάτου ἀποστολικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων τῷ Σουσάνῃ εἰς ἀμοιβὴν τοῦ πρὸς τὴν Σιωνιτιδα ἐκκλησίαν πολλοῦ ζήλου αὐτοῦ. Ὅρα ἐν *Νέῳ Σιών*, 12, σ. 153.

⁵ Ὅρα ἐρμηνείαν ὄφφικίων Μεγ. ἐκκλησίας ἐν Συντ., 5, σ. 538 σημ. καὶ Μέγα Εὐχολόγιον.

⁶ Ὅρα τάξιν ὄφφικίων Μεγ. ἐκκλησίας ἐν Συντ., 5, σ. 539 καὶ ἐρμηνείαν ὄφφικίων τῆς Μεγ. ἐκκλησίας, αὐτ., σ. 538 σημ.

⁷ Π. Ε. 3, σ. 55 - 56.

⁸ Τινὲς τῶν λαμπαδαρίων διεκρίθησαν ἐπὶ ποιήσει μελῶν. Οὕτω κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀλώσεως Μανουὴλ ὁ Χρυσάφης. Τοῦ λαμπαδαρίου Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη τοῦ καὶ ἐν μουσικοῖς ἀρίστου διδασκάλου περιέχει τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου μελοποιημένου εἰς 4 ἦχον ἀπὸ τοῦ Α μεχρι τοῦ Θ ἐν φύλ. 132-163 ὁ κῶδιξ ὑπ' ἀριθ. 55 ὁ ἀποκειμένος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς. Ὅρα Α. Π. ΚΕΡΑΜΕΩΣ, Δύο κατάλογοι ἑλληνικῶν κωδίκων, ἐν *Bulletin de l'institut archéologique Russe à Constantinople*, 14, 1909, σ. 58. Τοῦ αὐτοῦ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη, οὗ μέλη περιέχει ὁ τῆς ἐν Ἀθήναις ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας ἀριθ. 220 τοῦ ιζ' αἰῶνος κῶδιξ, περὶ οὗ ἕρα ἐν *Νέῳ Ἑλληνομνήμονι*, 9, 1912, σ. 455. Ὁ αὐτὸς κῶδιξ περιέχει ἔτι μέλη καὶ τοῦ λαμπαδαρίου Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ. Ἀγνοῶ ὅμως πότε οὗτος ὑπῆρξε λαμπαδάριος. Ποίημα τοῦ λαμπαδαρίου Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ ψαλλόμενον τῇ Μεγάλῃ Πέμπτῃ περιέχει τὸ φύλ. 1, τοῦ κώδικος τοῦ ιε. αἰῶνος· ἕρα κατάλογον τῶν κωδίκων Ἀλεξίου Κολουβᾶ ἐν *Νέῳ Ἑλληνομνήμονι*, 13, σ. 253, ἀριθ. 71 Ὁ Πέτρος ἔγραψε μουσικὰ καὶ ἐρμηνείας εἰς τοιαῦτα. Ὅρα ἐν *Ἑκκλησιαστικῷ Φάρω*, 15, 1916, σ. 368-

ρος' α' κατάστιχα όρίζοντα τὰ τοῖς πατριαρχικοῖς ἐξάρχοις καταβλητέα ἐτήσια ἐξαρχικά δικαιώματα ὑπὸ τῶν ἐν τινι χώρᾳ σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων¹, β' όμολογίας τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς² καὶ γ' ἐξοφλητικὰ καθόλου γράμματα³.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. — Marathoniaca. — II, by George Sotiriadis.*

I refer my readers to my paper of the 18th of January of this year, published in the February number of the minutes p. 14-19, (9, 1934).

A VAULTED MYCENEAN TOMB AT MARATHON.

A little below the ruined monastery-farm of Vrana at Marathon, in the plain between the mountains of Agrielikí and Kotroni, all visitors to this site knew of a certain underground building, shaped like a hive, with a ruined vaulted top, full of earth and stones nearly reaching to the level of the plain. As up to within a few years a wild fig-tree grew there, called by the ancients Erineos and today Ornios, the place itself was known by this name. The people of the countryside thought that it was an abandoned lime-kiln, but certainly anyone examining it carefully would not

369. Τοῦ λαμπαδαρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου περιέχουσιν ἐκ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς ὁ ὑπ' ἀριθ. 52 κώδιξ καταβασίας τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν «κατὰ τὸ ἕφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγ. Ἐκκλησίας ἐπὶ ὠφελείᾳ τῶν Χριστιανῶν», ὁ δὲ κώδιξ ὑπ' ἀριθ. 53 ἐν φύλ. 7α γράμματα καὶ μέλος, ὁ δ' ὑπ' ἀριθ. 56 μουσικὴν ἀνθολογίαν. Ὅρα Α. Π. ΚΕΡΑΜΕΩΣ, Δύο κατάλογοι ἑλληνικῶν κωδίκων, ἐν *Bulletin de l'institut archéologique Russe à Constantinople*, 14, 1909, σ. 57 καὶ 58.

¹ Ὁ Π. ΖΕΡΑΕΝΤΗΣ ἐν Ἱστορίᾳ ἐκκλησίας νήσων, 1, σ. 156 διὰ τὸ δυσανάγνωστον δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ λαμπαδαρίου τοῦ συνυπογράφαντος ὡς μάρτυρος τὸ ἀπὸ 1754 κατάστιχον τὸ ὄρισαν τὰ τῷ καθολικῷ ἐξάρχῳ καταβλητέα ἐτήσια ἐξαρχικά δικαιώματα ὑπὸ τῶν ἐν Πάρῳ καὶ Νάξῳ σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων.

² Οὕτως ὁ λαμπαδάριος Δανιὴλ συνυπέγραψε τὴν ἀπὸ 15 Ἰουλίου 1754 εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καστορίας ἀφορῶσαν ὁμολογίαν τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς τὴν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυριλλοῦ τοῦ Ε' βεβαιωθεῖσαν (Π. Ε., 3, σ. 883), τὴν ἀπὸ 19 Δεκεμβρίου 1764 εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐξαρχίαν Μετσόβου ἀφορῶσαν ὁμολογίαν τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς τὴν βεβαιωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερῆ. Ὅρα ἐν Ἐπαρχιακοῖς ἐκκλησιαστικῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἔκδ. ΣΟΚΟΛΩΦ, σ. 38.

³ Οὕτω τὸ ἀπὸ 6 Αὐγούστου 1766 ἐξοφλητικὸν γράμμα τοῦ πρωτοψάλτου Ἰωάννου πρόφην καπι-κεχαγιᾶ τοῦ Ἄντιοχείας Σιλβέστρου, τὸ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερῆ βεβαιωθὲν συνυπέγραψεν ὡς μάρτυς ὁ λαμπαδάριος Δανιὴλ, (Π. Ε. 2, σ. 209-210). Ὁ λαμπαδάριος Ἰάκωβος συνυπέγραψε τὸ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1784 πρὸς τὸν μητροπολίτην Βελιγραδίου ἐξοφλητικὸν γράμμα τὸ βεβαιωθὲν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γαβριὴλ τοῦ Δ', αὐτ., 3, σ. 704.

* Ἀνεκoinώθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1934.